

En ny lærestol i sexologi skal levere videnskab i emner så forskellige som seksuel adfærd og livsstil, seksuel funktion og dysfunktion, seksuelle overgreb, seksualfysiologi og meget mere.

FOTO: EPA/SCANPIX

Seksualitet. Snart kan man læse til master of sexology. Men hvad kan man bruge det til?

Kunsten at studere sex

AF JANE BENARROCH

Sverige har det. Norge har det. Nu får vi det også i Danmark. Sexologi på universitetet.

»Vi lever i den vel nok mest seksualiserede tidsalder nogensinde. Sex har næppe før fyldt så meget i det offentlige rum og i den enkeltes liv. Alligevel har det været private kursusudbydere og »damebladssexologer« som Joan Ørting og Carl-Mar Møller, der har tegnet faget igennem mange år. Intet ondt om mediterapeuterne. Men vi har brug for et akademisk modspil til den mere letbenede sexologi, som alt for længe har domineret den offentlige samtale om seksualitet,« siger læge, ph.d. Christian Graugaard, der for nylig indtog et nyt professorat i sexologi på Sexologisk Forskningscenter ved Aalborg Universitet, som formelt åbnede 1. januar i år, men holder officiel åbning den 11. april på Aalborg Universitetshospital.

Googler man sexolog, vælger det ganske rigtigt frem med domæner som mandkvinde.dk, joanoerting.dk, carl-mar.dk, sexologen.dk og sexogpar.dk, der blandt andet tilbyder kurser og uddannelser i sexologi. Et enkelt link fortæller dog, at 50 personer har bedt om at komme på venteliste til en ny masteruddannelse i sexologi på Aalborg Universitet.

»Det er på høje tid, vi får sexologien ind på universitetet, og det tyder den store forhåndsinteresse da også på,« siger Christian Graugaard.

Uddannelsen, der optager de første studerende til september, giver adgang til titlen »Master of sexology« og henvender sig primært til læger, sygeplejersker, jordemødre, psykologer og andre »sundhedspersoner«, som gerne vil klædes på med nye, friske forskningsresultater om alt fra transeksuelles trivselproblemer over omskærings betydning for seksuel behovstilfredsstillelse til kronisk syges seksuelle problemer.

»Fra befolkningsundersøgelser ved vi, at ni ud af ti danskere i aldersgruppen 16-95 år anser det for vigtigt, meget vigtigt eller særdeles vigtigt at have et godt sexliv. Vi ved også, at seksualitet har stor indflydelse på menneskers sundhed og trivsel – og omvendt. Problemet er bare, at seksualitet er et kæmpe tabu i sundhedsvæsenet. Sundhedsprofessionelle

finder simpelthen emnet ubekvemt – og så er det jo lettere at springe det over. Men fordi seksuelle problemer ofte opstår i kølvandet på kroniske sygdomme, er der virkelig behov for at klæde fagfolk bedre på til at rådgive og behandle mennesker med ondt i sexlivet,« siger Christian Graugaard.

DET er dog ikke første gang, at Danmark får en lærestol i sexologi. Hvem husker ikke grundlæggeren af Sexologisk Klinik på Rigshospitalet, Preben Hertoft, der også fungerede som professor i sexologi ved Københavns Universitet frem til 1997. Under hans virke blomstrede den kliniske sexologi i Danmark med internationalt anerkendte meritritter til følge. Herefter forsvandt sexologien mere eller mindre fra de danske universiteter.

Det skal imidlertid ikke forstås sådan, at der slet ikke er forsket i sexologiske emner de seneste 15-20 år. Faktisk ved vi i dag en hel del om danskernes seksualitet. Såsom at cirka 40 procent af danskere født efter 1960 har haft mere end ti seksualpartnere. At knap en tredjedel af de 25-årige har haft en seksuelt overført sygdom. At 11 procent af seksuelt aktive danskere har oplevet en seksuel dysfunktion inden for det seneste år. At homoseksuelle hyppigere rammes af visse kræftformer. Og at sygdomme som kræft, diabetes og depression så godt som altid medfører problemer i sexlivet.

For nylig kom rapporten *Seksualitet og Sundhed* fra Vidensråd for Forebyggelse forfattet af Christian Graugaard, professor Bente Klarlund Pedersen og overlæge Morten Frisch, der også er tilknyttet Sexologisk Forskningscenter som adjungeret professor. Rapporten slår fast, at der er ganske god grund til at interessere sig for seksualitet i en bredere forebyggelsessammenhæng, fordi et tilfredsstillende sexliv betyder meget for sundhed og trivsel.

»Når der før har været talt om forebyggelse i forbindelse med seksualitet, har det typisk været knyttet til problemstillinger vedrørende uønskede graviditeter, seksygdomme og seksuelle overgreb. Så det, at Vidensråd for Forebyggelse overhovedet bestilte en rapport om seksualitetens sundhedsfremmende potentialer, er ret banebrydende. Ikke mindst fordi der længe har været en tendens til ude-

»Mens en kvinde for hundrede år siden kunne risikere diagnosen nymfomani, hvis hun afslørede seksuel lyst, risikerer hun i dag at få en anden diagnose på halsen, hvis hun er uinteresseret i sex og hellere vil ligge i ske.«

lukkende at interessere sig for betydningen af KRAM-faktorer – kost, rygning, alkohol og motion – i relation til menneskers helbred,« forklarer Christian Graugaard.

Rapporten anbefaler blandt andet, at »sundhedsprofessionelle bør anerkende seksualitet som en vigtig sundhedsparameter og rutinemæssigt drage omsorg for relevante seksuelle og samlivsmæssige aspekter i det kliniske arbejde«. En anden anbefaling lyder, at »der bør være fri og ligelig adgang til seksuelle sundhedsyndelser i det offentlige sundhedssystem«.

HVAD er seksuel sundhed overhovedet? Hvordan definerer man noget så individuelt som et godt sexliv? Og hvad skal ifølge Christian Graugaard kendetegne sexologisk videnskab anno 2013?

I 2002 vedtog WHO følgende definition på seksuel sundhed. En definition, som kan minde mere om et ideal end en definition på virkeligheden: »Seksuel sundhed er en tilstand af fysisk, følelsesmæssigt, mentalt og socialt velbefindende i forbindelse med seksualitet; det er ikke alene fravær af sygdom, dysfunktion eller handicap. Seksuel sundhed kræver en positiv og respektfuld tilgang til seksualitet og seksuelle forhold, såvel som muligheden for at have lystfyldte og sikre seksuelle oplevelser, frie for tvang, diskrimination og vold. For

at opnå og opretholde seksuel sundhed må ethvert individs seksuelle rettigheder respekteres, beskyttes og opfyldes.«

»Ifølge WHO er seksualitet altså ikke blot et spørgsmål om sex og samleje. Menneskets seksualitet har mange ansigter, og i praksis betyder den genitale del af en seksuel relation ofte mindre end nærheden, fortroligheden, hengivenheden og bekræftelsen. Seksualiteten har utallige funktioner, og ofte er 'intimitet' faktisk et bedre ord for det, der er på spil,« siger Christian Graugaard.

Sexologisk Forskningscenters portefølje ser imidlertid ud til at spænde meget videre end udarbejdelse af barometre over danskernes seksuelle tilfredshed. Ifølge centerbeskrivelsen skal centeret levere videnskab om så forskellige emner som seksuel adfærd, identitet og livsstil, seksuel funktion og dysfunktion, seksualitetens rolle ved somatisk og psykisk sygdom/funktionsnedsættelse, udbredelse og konsekvenser af seksuelle overgreb, udviklingstendenser i køns-, krops- og seksualitetskulturen, seksualfysiologi samt udvikling og evidensbaseret forebyggelse, sundhedsfremme, behandling og rehabilitering.

»Fordi seksualitet både er biologi, psykologi, socialitet og kultur, må vi nødvendigvis interessere os for både det bløde og det hårde. For både nervetransmittere og seksualiserede reklamer i det offentlige rum. Jeg håber, vi kommer til at stå bag ambitiøse undersøgelser af den danske befolknings seksuelle vilkår, men også bag mere nørdede studier om swingerkultur eller glatte muskelceller i penis,« siger professoren.

Men når det kommer til noget så tabuiseret som sex, hvor valide kan eksempelvis data fra spørgeskemaundersøgelser så være?

»Det kræver en særlig musikalitet at studere seksualitet. Og det er rigtigt, at en bestemt form for heteronormativitet er dominerende i samfundet i dag. Mens en kvinde for hundrede år siden kunne risikere diagnosen nymfomani, hvis hun afslørede seksuel lyst, risikerer hun i dag at få en anden diagnose på halsen, hvis hun er uinteresseret i sex og hellere vil ligge i ske. Men al forskningserfaring viser, at hvis man spørger ordentligt, får man ordentlige svar. Vil man studere menneskets seksualitet, må man først og fremmest være væbnet med åbenhed.«